

A telepített kaszáló őszi és tél végi ápolási feladatai

Dr. Tasi Julianna

Szent István Egyetem, Állattenyésztés-tudományi Intézet

A pázsitfűfélék magjai a szórt fényt igénylő csírázás miatt sekély vetést igényelnek, mely maga után vonja, hogy a csírázáshoz és a kezdeti fejlődéshez szükséges víz és vízben oldott tápanyagok felvétele meghatározó tényezője a fűtelepítés sikerének. A magok mérete kicsi, még akkor is, ha a fajok között tízszeres különbség is lehetséges. Az 1-2 mm-es maghossztól a 12 mm-ig találhatunk apró, közepes és úgynevezett nagy magvú fajokat. A nagy magvú magyar rozsnok (*Bromus inermis*) magjában lévő tápszövet mennyisége így is töredéke pl. az őszi búzaszemben lévőnek. Ez a tény és talajfelszín közelében való elhelyezkedés (a felszín gyors kiszáradása miatt) meghatározza a fűvek kelési, és kezdeti fejlődési idejét. Optimális időjárás esetén a gyors fejlődésű lazabokrú fűfajoknál 1-2 hetet számítsunk a kelésre, a lassú fejlődésű tarackos fajoknál pedig legalább 3-4 hetet. Az 1. táblázatban összefoglalva található meg a gyeptelepítéskor szóba jöhető fontosabb fűfajok bokrosodás típusa szerinti besorolása (lazabokrú vagy tarackos). Léteznek tömötbokrú pázsitfűvek is, de azok között nincs telepítésre érdemes faj.

1. táblázat A legfontosabb pázsitfű fajok hajtásnevelés szerinti beosztása

	lazabokrúak	tarackosok
aljfűvek	angolperje (<i>Lolium perenne</i>)	réti perje (<i>Poa pratensis</i>)
	taréjos búzafű (<i>Agropyron cristatum</i>)	tarackos tippán (<i>Agrostis tolonifera</i>)
		vörös csenkesz (<i>Festuca rubra</i>)
szálfűvek	csomós ebír (<i>Dactylis glomerata</i>)	magyar rozsnok (<i>Bromus inermis</i>)
	nádképű csenkesz (<i>Festuca arundinacea</i>)	zöld pántlikafű (<i>Phalaris arundinacea</i>)
	olaszperje (<i>Lolium multiflorum</i>)	
	réti csenkesz (<i>Festuca pratensis</i>)	
	réti komócsin (<i>Phleum pratense</i>)	

A telepítés biztonságát jelentősen befolyásolja, hogy a kikelt fűvek csíragyökeret váltanak a vetést követő 6. és 8. hét között. Ekkor alakul ki a végleges gyökérzet típusa, a bojtos gyökérzet. Ilyenkor a talajfelszín felső néhány centiméterének nedvesnek kell lenni, hogy ne száradjanak ki a már kikelt növénykék. A tavaszi telepítésnek ez az egyik fő kockázata. A nyár végi telepítéskor október közepe-vége felé fognak gyökeret váltani a fűvecskék, mely időszakban már többnyire nem kell szárazságtól tartani, legalább hajnali páralecsapódás van a nagy hőmérséklet-különbség miatt.

A kelés során azonban nemcsak a vetett fajokra számíthatunk, hanem - a talaj gyomfertőzöttségének függvényében - más fajok kelésére is (1. kép). A két sziklevelel csírázó fajok előnyben vannak a kezdeti fejlődés során a pázsitfűvekkel szemben. Ezért a **tavaszi telepítéskor** - amit nem ajánlunk - nagyon fontos és fokozott odafigyelést igénylő ápolási munka a gyomszabályozó kaszálások rendszeres elvégzése. A kikelt fű fölél nőtt gyomtömeget kaszálással szükséges eltávolítani, hogy ne szívja el a fényt és a tápanyagot, vizet a fejlődő gyepről. A kaszálási magasságot gondosan állítsuk be, ne kaszáljunk 8-10 cm-nél mélyebben. A kaszálékot a gyomfertőzöttség függvényében, de általában nem lehet takarmánnyként felhasználni, komposztálásra való. A tavasszal telepített gyepről május-júniusban akár 3 hetenként is kaszálni kell, gyomszabályozási céllal.

Takarmánykészítési céllal általában csak nyárutón-kora ősszel lehetséges első évben a kaszálás. Kivételt képeznek ez alól azok a szántón, vetésforgóba illesztett, éveken át gondozott, gyommentesen tartott területen vetett intenzív kaszáló-telepítések (pl. 1-2 éves olaszperje), melyeknél nem kell erőteljes gyomosodásra számítani. A tavaszi telepítéskor nagy kockázatot jelenthet egyes területeken a parlagfű tömeges kelése (2. kép). Homoktalajon és fertőzött környezetben ne kockáztassuk a tavaszi telepítést, válasszuk a nyár végét! A parlagfűvet ugyanis kaszálásokkal is nagyon nehéz elnyomni. A lekaszált, kistermetű parlagfű növények erőteljesen elágaznak, néhány cm-es magasság mellett is sok virágos hajtást hoznak és elnyomják a gyengén fejlődő fiatal füveket. Kísérleteink bizonyították, hogy a nyár végi-kora őszi telepítést követő tavasszal már nem jelent meg a parlagfű a gyeppen, hiszen nem volt borítatlan talajfelszín. A **nyár végi-kora őszi telepítések**nek abban az évben gyakorlatilag nincs szükségük ápolásra. Ez jelentős költségmegtakarítást is jelent, a biztonság mellett. A következő évben az első feladat a tél végén jelentkező felfagyás hengerezéssel történő megszüntetése. A gyökérzet és a talaj közötti kapcsolatot a hengerezéssel biztosítjuk. Tavasszal általában nincs szükség gyomszabályozó kaszálásra, mert a begyökeresedett füvek el tudják nyomni a kelő gyomokat. Májusban, június elején megtörténhet az első szárítási vagy erjesztési célú kaszálás. A téli hideg hatására április vége-május közepe közötti időben megtörténik a pázsitfűvek buga (vagy kalász)-hányása, melytől a virágzás megkezdődéséig kell elvégezni a takarmánykészítési célú kaszálást. Legkorábban a réti ecsetpázsit bugája jelenik meg, már áprilisban (3. kép). A legkésőbbben kaszálható füvek Magyarországon a zöld pántlikafű (4. kép) és a réti komócsin.

1. kép Április 15-i felvételen 50%-ot meghaladó pázsitortáska borítottság jellemzi a telepített kaszálót

2. kép

3. kép Réti ecsetpázsit bugahányásában

4. kép Zöld pántlikafű bugahányáskor